

Nr 62.

Ankom till riksdagens kansli den 2 maj 1922 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse angående av Kungl. Maj:t meddelat uppskov med slutförandet av vissa undersökningsarbeten i Kiirunavaara och Gellivare malmberg.

(4:e avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 27 januari 1922 dagtecknad skrivelse, nr 38, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, givit riksdagen tillkänna, att Kungl. Maj:t genom beslut den 22 december 1921 medgivit, att den i det den 18 juli 1913 träffade avtalet mellan svenska staten, å ena, samt Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag, aktiebolaget Gellivare malmfält och trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund, å andra sidan, föreskrivna undersökningen rörande malmernas dimensioner på djupare nivåer inom Kiirunavaara och Gellivare malmberg icke behövde slutföras tidigare, än att redogörelse för de vunna resultaten kunde föreläggas 1924 års riksdag.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I skrivelse den 26 maj 1913 (nr 126) bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att å statens vägnar med Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag, aktiebolaget Gellivare malmfält och trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund träffa överenskommelse angående ökad brytning och utfraktning av järnmalm m. m. Riksdagen uppställde emellertid det villkoret, att förstnämnda bolag skulle åtaga sig anordna en genom djupborrningar utförd undersökning rörande malmernas dimensioner på djupare nivåer inom Kiirunavaara och Gellivare malmberg intill en

kostnad av högst 500,000 kronor. Avsikten med en dylik undersökning var den, att, då staten hade att träffa sitt avgörande, senast under år 1930, angående den ytterst betydelsefulla frågan om eventuell inlösen av den halvpårt i de nämnda malmfälten, som vore enskild egendom, utredning i god tid skulle föreligga rörande storleken av de malmtillgångar, om vilkas förvärvande komme att bli fråga. Arbetet skulle så bedrivas, att rapport rörande resultaten därav kunde föreläggas 1919 års riksdag.

Sedermera medgavs, år 1917 att med framläggandet av nyssnämnda rapport finge anstå till 1921 års riksdag och sistnämnda år ett ytterligare uppskov därmed till 1922 års riksdag.

På grund av önskvärdheten av att de företagna undersökningarna kompletterades med vissa djupborringsarbeten, har det nu ansetts av förhållande påkallat att tiden för undersökningarnas slutförande finge utsträckas ytterligare omkring två år, räknat från tiden för dessa arbetens igångsättande.

För bekostande av ifrågavarande arbeten har vidare trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund i skrivelse till departementschefen utfäst sig utbetala ett belopp av högst 200,000 kronor, under förutsättning likväl — då ett av bolaget preliminärt träffat avtal om borrningarnas utförande måste bekräftas före 1921 års utgång — att Kungl. Maj:ts beslut om uppskov med undersökningsarbetenas slutförande bleve meddelat inom samma tid.

I sitt uttalande till statsrådsprotokollet ovannämnda den 22 december 1921 yttrar departementschefen, bland annat, följande:

»På sätt av det förut sagda framgår, är frågan om medgivande av dylikt uppskov av beskaffenhet att rätteligen böra underställas riksdagens prövning. I anledning härav har jag hos bolaget förfrågat mig, huruvida icke sådan jämkning i det vid bolagets erbjudande fästa villkoret kunde vidtagas, att riksdagen bleve i tillfälle att i vederbörlig ordning i saken fatta beslut. Härpå har från bolagets sida svarats, att någon dylik jämkning — av skäl, för vilka i bolagets ovanberörda skrift redogjorts — icke vore möjlig, utan att, därest icke beslut i fråga om uppskov med undersökningsarbetets slutförande förelåge innan årets utgång, bolagets erbjudande om anslag för arbetets fortsatta bedrivande måste förfalla. Under sådana omständigheter och då det uppenbarligen för staten är av den allra största vikt att, inför den ej alltför avlägsna frågan om statsinlösen av den i enskild ägo varande halvpårt i nu ifrågavarande malmfält, erhålla så säker kännedom som möjligt om malmtillgångarnas verkliga storlek, anser jag, att Kungl. Maj:t — vid det förhållande jämväl, att någon olägenhet av det begärda uppskovet icke kan uppstå — omedelbart bör själv fatta det beslut, som erfordras för säkerställande av det av bolaget gjorda erbjudandet.»

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förevarande beslut synes med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst icke böra föranleda erinran från riksdagens sida, vilket riksdagen torde böra i skrivelse till Kungl. Maj:t tillkännagiva.

Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att Kungl. Maj:ts ifrågavarande den 22 december 1921 fattade beslut icke föranlett någon erinran från riksdagens sida.

Stockholm den 2 maj 1922.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 61.
